

Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid Gemeente Hoorn vanaf 2025

TjillSkillz Dans en Theater voor Jongeren

augustus 2024

Inhoudsopgave

Uitgangspuntennotitie Cultuurbeleid Gemeente Hoorn vanaf 2025	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding & leeswijzer	3
1. Model voor gemeentelijk cultuurbeleid.....	5
2. De culturele infrastructuur van Hoorn	7
2.1 Podia voor theater, muziek en dans	7
2.2 Musea.....	8
2.3 Publieke tentoonstellingsruimtes	9
2.4 Bibliotheek en letteren.....	10
2.5 Cultuureducatie	10
2.6 Film.....	11
2.7 Amateurkunst en cultuurparticipatie.....	12
2.8 Kunstwerken, kunstenaars en ateliers.....	13
2.9 Erfgoed	14
2.10 Evenementen.....	15
2.11 Lokale omroep	16
3. Belangrijkste knelpunten en uitdagingen	17
4. Sterkte-zwakte analyse.....	18

Inleiding & leeswijzer

Voor u ligt de uitgangspuntennotitie ten behoeve van de ontwikkeling van nieuw cultuurbeleid voor de gemeente Hoorn. De vorige cultuurnota (*Hoorn, haven voor creativiteit*) had een doorlooptijd van 2012 tot en met 2020. Deze nota is dus al een tijd verlopen.

In 2022 is de Omgevingsvisie Hoorn (*Meer stad om van te genieten*) vastgesteld. De visie schetst op hoofdlijnen de ambitie voor de wereld om ons heen en de ontwikkelrichting voor Hoorn tot 2040. Hoorn wil **meer stad worden**. Dat is een keuze voor **groei**. Het is een keuze om nieuwe ontwikkelingen te starten om de gemeente nog aantrekkelijker te maken. Dat is nodig om mensen van alle leeftijden aan de gemeente te binden, want de bevolking van Hoorn vergrijsst. Om de onbalans weer in evenwicht te brengen werkt de gemeente aan een aantrekkelijke evenwichtige stad voor alle doelgroepen. De gemeente focust daarbij op het vinden en binden van **jongeren en jonge gezinnen**.

De ontwikkeling van een nieuwe, eigentijdse cultuurnota kan bijdragen aan de ambities uit de Omgevingsvisie. "Een stad leeft pas écht met een **breed en aantrekkelijk aanbod van kunst en cultuur**", aldus het Coalitieakkoord 2022 – 2026 (*Durven. Doen! Dromen*).

De ontwikkeling van nieuw cultuurbeleid is een gefaseerd proces. Deze uitgangspuntennotitie is het resultaat van de eerste fase, waarin informatie is verzameld over hoe het culturele leven in Hoorn ervoor staat. Dit document biedt een schets van de bestaande infrastructuur: de voorzieningen, kenmerken, omvang, subsidies en het publieksbereik. Daarbij is het culturele voorzieningenniveau van Hoorn getoetst aan het Ringenmodel van de VNG en Cor Wijn. Het document biedt ook inzicht in de actuele knelpunten en uitdagingen. De inhoud van deze notitie komt van de beleidsadviseurs kunst en cultuur van de gemeente Hoorn, mede op basis van gesprekken met het culturele veld. Berenschot heeft het document gestructureerd.

Definitiebepaling

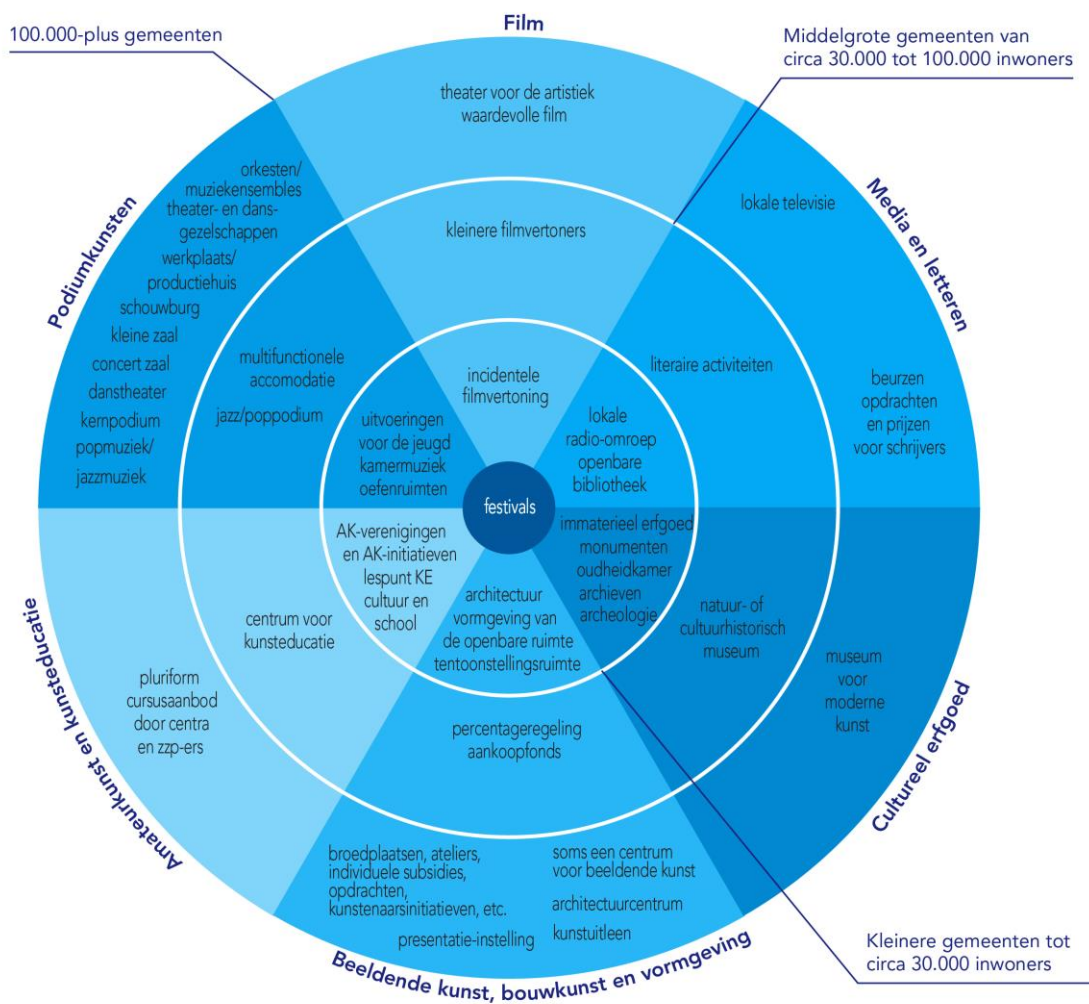
Wat verstaan we onder cultuur?

Het begrip cultuur verwijst naar de producten en activiteiten op het brede gebied van de kunsten (waaronder architectuur, beeldende kunst en vormgeving, film, letteren, podiumkunsten en cross-overs tussen deze disciplines), het erfgoed (zoals archieven, archeologie, historische collecties in musea, monumenten en immaterieel erfgoed) en de media. Het begrip 'cultuur' verwijst hier dus *niet* naar de sociologische definitie: het collectieve gedrag van een groep mensen met min of meer dezelfde waarden en overtuigingen.

Dit cultuurbeleid gaat dus over kunst en cultuur in de breedste zin, zowel amateurkunst als professionele kunsten, van fanfaremuziek tot hiphop en van mode en popmuziek tot beeldende kunst en theater. Ook de bibliotheek en de lokale media vallen onder dit cultuurbeleid. Voor het onderdeel cultureel erfgoed is een aparte beleidsnotitie opgesteld.

1. Model voor gemeentelijk cultuurbeleid

De culturele infrastructuur van gemeenten is afhankelijk van meerdere factoren. De belangrijkste factor heeft betrekking op de financiële middelen waarover de gemeente vrij kan beschikken. Die middelen zijn vooral afhankelijk van de bevolkingsomvang. Daardoor is er een duidelijk verband tussen de grootte van een gemeente (inwonertal) en de aard en omvang van de culturele infrastructuur. Cor Wijn ontwikkelde samen met de VNG een model voor gemeentelijk cultuurbeleid: het **Ringmodel**.

Er zijn in globale zin drie niveaus van gemeentelijke culturele infrastructuur te onderscheiden. De 'grenzen' tussen deze drie niveaus liggen bij 30.000 en bij 100.000 inwoners.

In **gemeenten kleiner dan 30.000 inwoners** zijn de inspanningen van het stadsbestuur doorgaans gericht op een beperkt aantal herkenbare activiteiten en voorzieningen: culturele festivals, zorg voor de openbare ruimte, de monumentenzorg, het archiefwerk, de openbare bibliotheek, de lokale omroep, een zaal waar incidenteel voorstellingen en films te zien zijn, een oudheidkamer, cultuur & school en het amateurleven (verenigingen, initiatieven, popcultuur). Deze elementen vormen de 'harde kern' van het lokale cultuurbeleid, een kern die in de kleinere steden en in dorpen de hoofdschotel van het cultuurbeleid vormt.

De **gemeenten tussen de ca. 30.000 en 100.000 inwoners** kenmerken zich door een cultureel voorzieningenpatroon dat, naast de hiervoor genoemde elementen bestaat uit een kunstencentrum, een natuur- of cultuurhistorisch museum, een multifunctionele podiumkunst-accommodatie en bepaalde voorzieningen op het terrein van de beeldende kunst (een galerie, een tentoonstellingsruimte, soms ateliers). Kenmerkend voor het cultuurbeleid van middelgrote steden (30.000-100.000) is dat er sprake is van een permanente zoektocht naar het bepalen van wat het ambitieniveau is. De onvermijdbare exploitatietekorten van voorzieningen zoals een schouwburg, concertzaal, filmhuis, kunstencentrum en lokale omroep zijn vaak zodanig dat het amper mogelijk is om meerdere van dat soort voorzieningen op een goed niveau in stand te houden. Deze exploitatietekorten zijn onvermijdbaar omdat entreekaarten in Nederland nooit kostendekkend zijn: ze zouden dan (afhankelijk van de culturele activiteit) een factor drie of vier duurder moeten zijn dan nu het geval is, hetgeen direct tot vraaguitval zou leiden. Subsidie is nodig om het aanbod bereikbaar te houden en de exploitaties sluitend. Vandaar dat er vaak keuzes worden gemaakt: het ene wel, het andere niet.

De **gemeenten met meer dan 100.000 inwoners** kenmerken zich door hun alomvattende cultuurbeleid. Dit houdt in dat zij een voorzieningenpatroon in stand houden dat tamelijk volledig is. De verschillen die zich binnen deze groep van steden voordoen zijn eerder kwantitatief dan kwalitatief. Musea voor moderne kunst zijn in bijna al deze steden aanwezig, evenals een filmhuis en een groot centrum voor kunsteducatie. Daarnaast is er vaak een aanzienlijk particulier aanbod aan cursussen (door niet-gesubsidieerde instellingen en zzp'ers). In veel steden is er ook een kunstuitleen, voorheen vaak gesubsidieerd, tegenwoordig steeds meer op commerciële basis. Op het gebied van de omroep is er in een aantal gevallen niet alleen sprake van lokale radio, maar ook van televisie. Het aanbod op het terrein van de podiumkunsten is meestal groot: niet alleen zijn er diverse (gespecialiseerde) podia, ook worden er (door professionals en amateurs) uiteenlopende theaterproducties gemaakt en is er doorgaans sprake van een bloeiend (pop)muziekleven. Kenmerkend voor het cultuurbeleid van grote gemeenten (100.000+) is dat er steeds een natuurlijke spanning is tussen enerzijds het behouden en steunen van de bestaande instellingen (de culturele traditie) en anderzijds het vrijmaken van gelden voor het stimuleren van vernieuwing en experiment. Dit is ook herkenbaar in de gemeente Hoorn.

2. De culturele infrastructuur van Hoorn

In het ringenmodel valt de gemeente Hoorn (ca. 75.000 inwoners) in de middelste ring, ofwel die van de middelgrote gemeentes. Op basis van dit model kan geconcludeerd worden dat Hoorn, met uitzondering van het ontbreken van een volwaardig poppodium, vrij compleet is als het gaat om kunst- en cultuurvoorzieningen. Hoorn heeft daarnaast ook voorzieningen die bij grootstedelijke gemeenten passen, zoals ateliers, een presentatie-instelling (Hotel Mariakapel), een filmhuis en een schouwburg. De rijke culturele infrastructuur van Hoorn onderstreept en versterkt de positie als regiogemeente.

In dit hoofdstuk volgt een uiteenzetting van de bestaande culturele infrastructuur in Hoorn per discipline/deelsector. Er wordt steeds een beschrijving gegeven van de voorzieningen, kenmerken, omvang en het publieksbereik. Bij iedere organisatie staat het subsidiebedrag, het aandeel gemeentesubsidie op de begroting, het aantal vrijwilligers en het bezoekersaantal uit 2023.

Het betreft de volgende disciplines/deelsectoren:

1. Podia voor theater, muziek en dans
2. Musea
3. Publieke tentoonstellingsruimtes (musea zonder collectie)
4. Bibliotheek en letteren
5. Cultuureducatie
6. Film
7. Amateurlkunst en cultuurparticipatie
8. Kunstwerken, kunstenaars en ateliers
9. Erfgoed
10. Evenementen
11. Lokale omroep

2.1 Podia voor theater, muziek en dans

Het aanbod van podia in de gemeente Hoorn is heel compleet. Dit is niet alleen terug te vinden in het type en formaat van de podia, maar ook in de spreiding door Hoorn. In veel buurthuizen en kroegjes zijn bijvoorbeeld kleine podia te vinden. Een aantal podia bevinden zich ook in belangrijke monumentale panden, zoals de Oosterkerk. Daarmee wordt tegelijkertijd het erfgoed van de stad toegankelijk gemaakt. Het brede aanbod maakt dat er voor het publiek veel te kiezen valt, maar ook dat er voor de jonge maker of aanbieder veel gelegenheid is om op het podium te staan en publiek te bereiken. Er is daarmee een mooie keten van talentontwikkeling in de podiumkunsten in Hoorn. Een jonge podiummaker kan bijvoorbeeld beginnen in Het Pakhuis en bij ontwikkeling in de

carrière doorstromen naar Schouwborg Het Park. Een volwaardig poppodium zou deze keten van talentontwikkeling op het gebied van (pop)muziek compleet kunnen maken. Schouwborg Het Park heeft bovendien een belangrijke regionale functie en levert zo een bijdrage aan de aantrekkelijkheid en daarmee welvaart van de stad.

Podia voor theater, muziek en dans				
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers	Aantal bezoekers 2023
Schouwborg Het Park	€ 2.158.849,-	61,9%	11	102.911
Theater het Pakhuis	€ 58.203,-	44,6%	68	1.858*
Poppodium Manifesto	€ 245.246,- (2022)	61,1%	± 50	8.491
De Oosterkerk	€ 5.229,-		63	onbekend
Overige podia: Huis Verloren, Wijkcentrum Huesmolen, MFA De Kreek, Werenfridus, diverse kleine podia in de horeca	n.v.t.	0%	-	
Totaal	€ 2.467.527,-			

* Wegens beperkende maatregelen i.v.m. slechte luchtkwaliteit/ontbreken van een luchtbehandelingssysteem, ligt dit aantal aanzienlijk lager dan voorafgaande jaren.

2.2 Musea

Alle Hoornse musea zijn geconcentreerd in de binnenstad en hebben een (cultuur)historisch profiel. Museumhuis Bonck en de oudheidkamer van de Nederlandse Kaap Hoorn-vaarders vertellen voornamelijk een Hoorns verhaal. Het Westfries Museum vertelt over verschillende tijdsbeelden in Westfriesland, waar de Museumstoomtram de landelijke historie van de stoomtram beleefbaar maakt. Het Museum van de Twintigste Eeuw is gericht op de nationale geschiedenis. Tezamen geven deze musea een niet compleet, maar wel heel divers beeld van lokale, regionale en nationale geschiedenis. Het Westfries Museum blinkt uit in het vertalen van de regionale, soms controversiële geschiedenis naar actuele thema's. Het Museum van de Twintigste Eeuw, met een aansprekende vaste collectie, zet met een kleine groep betrokkenen spraakmakende tentoonstellingen neer, die landelijk publiek trekken en daarmee Hoorn op de kaart zetten. De aanwezigheid van deze musea levert een belangrijke bijdrage aan de aantrekkingskracht van Hoorn voor inwoners, werkenden en bezoekers.

Musea				
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers	Aantal bezoekers 2023
Westfries Museum	± € 1.900.000,-*	90%	80+	53.937** (2022)
Museum van de Twintigste Eeuw	€ 163.633,-	27,5%	75	42.469** (2022)
Museumstoomtram	€ 272.821,80	11,7%	242	78.199
Overige musea: Museumhuis Bonck en Zaal van de Kaaphoornvaarders	n.v.t.	0%	onbekend	onbekend
Totaal	€ 2.336.454,80			

* Bij het Westfries Museum is geen sprake van subsidie, omdat deze organisatie onderdeel uitmaakt van de gemeentelijke organisatie. ** Dit is het bezoekersaantal van 2022, omdat het museum wegens renovatie voor het merendeel van 2023 gesloten was. Bij het Museum van de Twintigste Eeuw wordt ook het bezoekersaantal uit 2022 vermeld, omdat het jaarverslag over 2023 nog niet ontvangen is. Het bezoekersaantal in 2023 ligt door de lego-tentoonstelling vele malen hoger, in ieder geval boven de 100.000.

2.3 Publieke tentoonstellingsruimtes

Met uitzondering van Kunst in de Kas (in Zwaag) zijn de publieke tentoonstellingsruimtes geconcentreerd in de binnenstad van Hoorn. Deze organisaties vullen elkaar goed aan als het gaat om aanbod en daarmee doelgroepen. Ook vormen ze een mooie hedendaagse aanvulling op de historische musea. Kunst in de Kas is een particulier initiatief, dat al jaren succesvol is zonder gemeentelijke subsidies.

Het is bijzonder dat Hotel Mariakapel de enige presentatie-instelling van Noord-Holland Noord is en zich in de gemeente Hoorn bevindt. Dit soort instellingen is eigenlijk alleen terug te vinden in grote steden als Amsterdam, Utrecht en Rotterdam. De aanwezigheid van Hotel Mariakapel past goed in de Hoornse ambitie om meer stad te worden en trekt internationaal publiek.

Alle tentoonstellingsruimtes zijn gehuisvest in bijzondere historische locaties, die daardoor beleefbaar blijven.

Publieke tentoonstellingsruimtes (musea zonder collectie)				
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers	Aantal bezoekers 2023
Hotel Mariakapel	€ 26.170,-	11,2%	14	4.694
Boterhal	€ 32.212,-	50,6%	13	12.718
Expoost	€ 50.000,- (incidenteel)	100%	20	7.162
Kunst in de	n.v.t.	0%	onbekend	onbekend

Kas				
Totaal	€ 108.382,-			

2.4 Bibliotheek en letteren

(Bijna) iedereen in Nederland kent de bibliotheek en dat is bijzonder. Verreweg de meeste mensen kennen de bibliotheek omdat je er boeken kunt lenen, maar steeds meer mensen kennen de bibliotheek ook als plek om te zijn, te lezen, te leren en om anderen te ontmoeten. De bibliotheek is één van de weinige openbare binnenruimtes waar je kunt zijn, zonder dat je hoeft te consumeren. Iedereen is welkom in de bibliotheek en kan er halen wat in de kernfuncties van de Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen is vastgelegd. Voor bepaalde groepen spreekt dat voor zich, maar dat is niet voor iedereen zo. Op de laatste categorie mensen legt de bibliotheek de focus: op inwoners in het werkgebied die niet (goed) kunnen lezen, die de taal niet beheersen of niet digitaal vaardig zijn en die daardoor de aansluiting met de maatschappij missen.

De stadsdichter – Levi Noë – brengt poëzie en *spoken word* op een actieve manier onder de aandacht bij inwoners in de gemeente Hoorn, maar ook (ver) daarbuiten. Hij werkt samen met lokale kunstenaars en slaat daarmee een brug naar de beeldende kunst. De waarde van een actieve en zichtbare stadsdichter is dat er op een positieve manier aandacht wordt gevraagd voor het geschreven en uitgesproken woord, gekoppeld aan actuele en maatschappelijke kwesties. Hiermee worden veel doelgroepen, waaronder jongeren, aangesproken.

Bibliotheek en letteren				
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers	Aantal bezoekers 2023
Bibliotheek Hoorn	€ 1.761.769,35	79%	60	15.994 leden, 231.997 bezoekers
Stadsdichter	± € 1.320,-	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	€ 1.763.089,35	-		

2.5 Cultuureducatie

Cultuureducatie is een belangrijk onderdeel van de ambities van de gemeente Hoorn. Het zaadje voor de latere deelname aan cultuur wordt geplant door kinderen in aanraking te brengen met een breed scala aan culturele activiteiten. Er is een onderscheid tussen binnenschoolse en buitenschoolse cultuureducatie. De verantwoordelijkheid voor binnenschoolse cultuureducatie ligt bij de scholen zelf, maar scholen kunnen ondersteund worden door culturele instellingen en ook van hun aanbod gebruik maken binnen het onderwijs. Het buitenschoolse aanbod cultuureducatie wordt onder andere verzorgd door een aantal professionele, structureel gesubsidieerde organisaties in Hoorn.

De muziekschool in Hoorn is één van de weinige overgebleven zelfstandige muziekscholen in Nederland. Veelal zijn muziekscholen opgegaan in multifunctionele culturele organisaties of failliet gegaan. Inwoners kiezen er zelf voor om daar in hun vrije tijd gebruik van te maken. De muziekschool verzorgt daarnaast aanbod voor verschillende scholen (primair en voortgezet onderwijs) in de gemeente.

De Blauwe Schuit heeft op het gebied van cultuureducatie een bemiddelende en adviserende rol richting het onderwijs in de vorm van de landelijke regeling CMK (Cultuureducatie met Kwaliteit). Daarnaast biedt de Blauwe Schuit als kunstencentrum talloze cursussen in verschillende disciplines aan inwoners uit de gemeente én de regio.

Het Talententheater biedt cultuureducatie op het gebied van zang, dans en spel. Leerlingen worden er in hun kracht gezet met een bottom-up aanpak, waarbij ze een beslissende stem hebben in het gehele maakproces van een voorstelling. Voor veel (soms kwetsbare) kinderen en jongeren is het een uitlaatklep, maar ook een tweede thuis.

Cultuureducatie				
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers	Aantal bezoekers 2023
Muziekschool Boedijn	€ 597.368,-	62%	0	1041 leerlingen Boedijn + 1864 leerlingen op scholen
De Blauwe Schuit	€ 312.206,10	31,3%	2	3.071 deelnemers aan cursussen
Talententheater	€ 4.184,-	4%	12+	210 leerlingen
Totaal	€ 913.758,10			

2.6 Film

Hoorn is goed bedeed als het gaat om de sector film. Cinema Oostereiland is een filmtheater met drie zalen, de commerciële bioscoop VUE heeft vijf zalen en Hotel Mariakapel heeft een filmzaal voor eigen gebruik.

Film is een laagdrempelige vorm van cultuurbeleving. De waarde schuilt niet alleen in de vrijetijdsbesteding en het behouden van de filmcultuur, maar juist ook in filmeducatie en mediawijsheid. Als een film vertoond wordt en een publiek bereikt, krijgt deze betekenis voor het publiek. Een film biedt de bezoeker de mogelijkheid om op reis te gaan naar andere werelden, andere culturen, andere denkbeelden of gewoonweg zich te laten inspireren door de schoonheid van de filmkunst. De filmcultuur in Hoorn is daarmee niet alleen van waarde voor de individuele inwoner of bezoeker, maar zeker ook voor de aantrekkelijkheid van de stad.

Cinema Oostereiland behoort tot de groep landelijk grote filmtheaters en zet door deze positie Hoorn landelijk op de kaart. Cinema Oostereiland trekt – vanuit de voormalige stadsgevangenis op het Oostereiland – dagelijks grote aantallen (film)bezoekers naar de historische haven van Hoorn.

Vue Hoorn is als commerciële partij onafhankelijk, maar evengoed waardeert de gemeente de aanwezigheid van de bioscoop vanwege de aantrekkingskracht die deze uitoefent op (vooral jonge) inwoners uit Hoorn en de regio.

Film				
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers	Aantal bezoekers 2023
Cinema Oostereiland	€ 79.249,-	11,3%	± 50	40.000 + 2.250 leerlingen (2022)
Vue Hoorn	n.v.t.	0%	-	Niet bekend
Totaal	€ 79.249,-			

2.7 Amateurkunst en cultuurparticipatie

In Hoorn zijn veel mensen actief op het gebied van amateurkunst (muziek en zang, theater, dans, beeldende kunst, literatuur en audiovisuele kunst).

Amateurkunst bevordert cohesie, welzijn en (met name in Blokker en Zwaag) gemeenschapszin en heeft daarmee duidelijk een sociale functie. Voor ouderen is een vereniging vaak een van de manieren om vereenzaming te voorkomen, en jongeren kunnen binnen de amateurkunst in een veilige setting zichzelf en hun talenten ontplooiën.

Daarnaast dient amateurkunst natuurlijk ook het individuele belang van degenen die er zich in hun vrije tijd mee bezighouden en er veel plezier aan beleven. Dit geldt zowel voor de amateurkunstenaars die lid zijn van een vereniging als voor de grote meerderheid die zich buiten het verenigingsleven beweegt. Door middel van optredens, concerten en exposities draagt amateurkunst bovendien bij aan een levendige en aantrekkelijke stad

Ook is van belang dat de professionele kunsten vaak als voorbeeld en inspiratiebron voor de amateurkunst dienen. Er bestaat een positief verband tussen het beoefenen van een vorm van amateurkunst en het bezoek aan voorstellingen, exposities en evenementen van professionele kunstenaars. De amateursector levert dus publiek aan de beroepskunstenaars, en vormt tevens een reservoir van (jong) talent. Niet zelden stromen amateurs door naar de professionele sector.

Amateurkunst en cultuurparticipatie			
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in	Aantal vrijwilligers

		begroting	
Diverse stichtingen en verenigingen	€ 82.064,-- (subsidieplafond incidentele subsidies voor de hele sector amateurkunst)	-	Deze sector bestaat voor 100% uit vrijwilligers

2.8 Kunstwerken, kunstenaars en ateliers

Kunst op straat vormt voor veel mensen een eerste kennismaking met kunst en cultuur. Het verfraait, verbaast, ergert (soms) en verblijdt (vaak) en levert zo een waardevolle bijdrage aan de openbare ruimte. Hoorn werkt met een percentageregeling (waar bij grote nieuwbouwprojecten een bepaald percentage van de bouwsom aan kunst moet worden besteed) om buitenkunst mogelijk te maken. Op deze wijze is al veel bereikt, in sommige gevallen in samenwerking met derden. Een goed voorbeeld hiervan is de Kunstopdracht Siriusstraat, waarbij succesvol is opgetrokken met Intermaris. De realisatie van kunst in de openbare ruimte wordt begeleid door zowel de Commissie Beeldende Kunst (CBK), een van de onafhankelijke adviescommissies van het college van B&W, als een begeleidingsgroep van bewoners of andere belanghebbenden. De CBK geeft 'gevraagd en ongevraagd' advies over alle zaken die betrekking hebben op beeldende kunst in de ruimste zin van het woord.

Stichting In Den Beginne (IDB) plaatst (soms spraakmakende) beelden langs het Markermeer. De stichting organiseert met enige regelmaat wandelingen en andere activiteiten rond de door haar geplaatste beelden. Zo draagt IDB bij aan het verfraaien en verlevendigen van de stad.

Naast kunst in de openbare ruimte heeft de gemeente Hoorn een grote collectie binnenkunst die gedurende vele jaren is opgebouwd: via de BKR (Beeldende Kunstenaars Regeling), maar vooral ook met aankooprondes. Het gaat hierbij vrijwel uitsluitend om kunstwerken van lokale en regionale kunstenaars. Deze kunstwerken worden uitgeleend zodat zoveel mogelijk mensen ervan kunnen genieten. Veel gemeentelijke kunst hangt bijvoorbeeld in het Dijklander Ziekenhuis.

Volgens het Ringenmodel heeft een gemiddelde stad met de omvang van Hoorn meestal geen of slechts in beperkte mate ateliers (en dus ook geen atelierbeleid). Hoorn heeft dit wel, dit is historisch zo gegroeid. Dit past ook bij de regiofunctie en de wens om meer stad te worden. In de Hoornse binnenstad bevinden zich twee ateliergebouwen met in totaal 22 ateliers. De kunstenaars in beide gebouwen hebben zich verenigd in een stichting en een vereniging. Zo heeft de gemeente per gebouw één aanspreekpunt. Behalve de kunstenaars in de gemeentelijke ateliers heeft Hoorn eveneens kunstenaars die een atelier huren van een andere partij, of een atelier aan huis hebben. Ook zij zijn een onderdeel van het Hoornse kunstenaarsbestand.

Community arts spreken zeer tot de verbeelding. Hoorn hanteert voor deze kunstvorm de definitie van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst: kunstzinnige projecten in de wijk of gemeenschap, waarin

burgers actief participeren, met als doel meestal de leefbaarheid of sociale cohesie. Community arts worden in Hoorn niet van bovenaf (ofwel vanuit de gemeente) ingezet, maar wel gefaciliteerd als er een behoefte bij inwoners leeft of als dit een rol kan spelen bij een maatschappelijk vraagstuk.

Kunstwerken, kunstenaars en ateliers	
Onderdelen	Financieel
Rond de 150 artistieke kunstwerken door de gehele gemeente (buiten)	-
Rond de 1500 kunstwerken in de collectie van de gemeente (binnen)	-
Een grote groep actieve kunstenaars in Hoorn	-
Twee gemeentelijke ateliergebouwen	-
Commissie Beeldende Kunst (CBK)	Presentiegeld
Percentageregeling	± 1,5% van het project
Stichting In den Beginne	€ 10.458,- subsidie p/j (vrijwel 100% van de jaarlijkse begroting)
Community Arts	Incidenteel

2.9 Erfgoed

In de cultuurnota komt erfgoed alleen aan de orde als er een directe (financiële) link bestaat met kunst en cultuur. Overigens is deze scheiding wat gekunsteld. Kunst en cultuur heeft veel raakvlakken met erfgoed en andersom, en (meer) samenwerking biedt kansen. Zie voor de waarde van het erfgoed in Hoorn de beleidsnota erfgoed: Erfgoed als fundament [Hoorn erfgoednota.pdf](#) ([duurzaamheid-ruimte.nl](#))

Veel Hoornse culturele instellingen zijn gevestigd in monumentale panden, die zo meer beleefbaar worden. Kunstwerken kunnen ook monumentale waarde hebben, zo is het omstreden beeld van J.P. Coen op de Roode Steen een rijksmonument. Daarnaast zijn enkele tradities in de gemeente Hoorn aangewezen als immaterieel erfgoed, waaronder de carnavalsoptocht in Zwaag die jaarlijks wordt georganiseerd door Carnavalsvereniging Het Masker.

De Hoornse stadsorganist heeft als taak om de orgelcultuur onder de aandacht te brengen. Hij werkt vaak samen met Stichting Concertfonds Hoornse Orgels. De stadsbeiaardier brengt de beiaardcultuur onder de aandacht en is in dienst bij de gemeente. De stadsbeiaardier werkt samen met Vereniging Het Carillon te Hoorn. Stichting Varend Erfgoed Hoorn zet zich in voor behoud en zichtbaarheid van historische schepen.

Erfgoed			
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers
Archeologie Westfriesland	Gemeenschappelijke Regeling	-	16
Westfries Archief	Gemeenschappelijke Regeling	-	44

Stichting Centrum Varend Erfgoed	€ 7.844,-	24,8%	40
Stadsorganist	± € 9.502,--	-	n.v.t.
Stadsbeiaardier	Aanstelling bij de gemeente	-	n.v.t.
Stichting Concertfonds Hoornse Orgels	€ 1.028,--	54,1%	9
Diverse stichtingen en verenigingen	-	-	-

2.10 Evenementen

Evenementen spelen een belangrijke rol bij het levendig en aantrekkelijk maken van Hoorn, zowel voor inwoners als voor de regio en (ver) daarbuiten. Hoorn is goed bedeed als het gaat om culturele evenementen. Deze brengen vooral veel muziek en zang, maar ook de grote kunstmarkt van Stichting Hoorn Kunst & Cultuur en de beroemde carnavalsoptocht van Het Masker (de grootste van boven de rivieren) trekken elk jaar een groot publiek.

De Stadsfeesten behoren als enige van de culturele evenementen tot de Hoornse A-evenementen. Ze zijn toegankelijk voor een breed en ook jong publiek. Nieuw is het wat alternatievere Grondslag festival dat in 2023 voor de tweede maal georganiseerd wordt. Ook de Slag op de Zuiderzee is een nieuw evenement, waarmee een belangrijk verhaal van Hoorn wordt verteld. De viering van de Slag op de Zuiderzee is als ambitie benoemd in het coalitieakkoord. In 2023 werd het jubileum van 450 jaar Slag op de Zuiderzee gevierd.

Behalve de jaarlijks terugkerende evenementen worden er door diverse partijen regelmatig incidentele evenementen georganiseerd. Met name Stichting Op Roet blinkt uit in het organiseren van inclusieve en maatschappelijk relevante evenementen op bijzondere locaties.

Evenementen			
Organisatie of evenement	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers
Kunst- en Cultuurweekend	€ 11.303,--	66,65%	20
Hoornse Havenconcerten	€ 7.452,--	34,12%	9
Hoornse Stadsfeesten	€ 20.916,--	15,5% in 2022	± 70
Hoorn Oude Muziek Nu	€ 7.452,--	52,68%	10
Kamermuziekfestival Hoorn	€ 7.452,--	24,04%	22
Carnavalsvereniging Het Masker	€ 9.401,--	33,57% in 2022	73+
Grondslag festival	€ 5.000,--	Incidenteel, 17,15%	± 30
Stichting Popwaarts	€ 7.500,-	19%	± 25

Diverse stichtingen en verenigingen	€ 66.171,- (subsidieplafond incidentele subsidie voor activiteiten onder deel A van de Deelverordening 2015).		
Totaal	€ 142.647,-		

2.11 Lokale omroep

Een lokale omroep is niet alleen een belangrijke informatiebron voor inwoners, maar ook de waakhond van de lokale democratie. De onafhankelijkheid en betrouwbaarheid van een lokale omroep is daarmee van groot belang. De lokale omroep signaleert, verzamelt, rapporteert, controleert, onderzoekt en analyseert nieuws. Naast het weergeven en duiden van de feiten is er ook ruimte voor opinie en commentaar.

Iedere vijf jaar wordt door het Commissariaat voor de Media de zendtijd toegewezen aan een lokale omroep, die aan de voorwaarden en vereisten van de Mediawet voldoet. De gemeenteraad wordt hierbij door het Commissariaat om advies gevraagd. Als er meerdere aanvragers zijn vraagt het Commissariaat aan de gemeenteraad om een voorkeurspartij aan te wijzen. In 2023 is de zendtijd opnieuw toegewezen aan Stichting Streekomroep West-Friesland (WeeFF). Zij werken samen met Radio Bontekoe, van Hoorn zeggen en OnsWestfriesland.

Het Hoornse mediabeleid (als onderdeel van het cultuurbeleid) verwacht van de lokale omroep dat zij voldoet aan de daarvoor opgestelde wet- en regelgeving, zoals de Mediawet 2008, de richtlijnen van het Commissariaat voor de Mediawet en het Vernieuwingsconvenant Gemeenten-Lokale Omroepen 2015-2018.

De lokale omroep moet vrij en onafhankelijk nieuws kunnen maken. De gemeente bemoeit zich niet met de journalistieke inhoud. Samenwerking wordt gestimuleerd, alsook talentontwikkeling (bijvoorbeeld door met stagiairs te werken) en het werken met vrijwilligers.

Lokale omroep			
Organisatie	Subsidiebedrag 2023	Aandeel gemeentelijke subsidie in begroting	Aantal vrijwilligers
Stichting Streekomroep West-Friesland (Weeff)	€ 47.169,65	41%	48

3. Belangrijkste knelpunten en uitdagingen

Op basis van de analyse van de culturele infrastructuur in Hoorn hebben we een aantal terugkomende knelpunten en uitdagingen gesignaleerd, verdeeld over vijf onderwerpen. Dit vraagt aandacht bij de ontwikkeling van het nieuwe cultuurbeleid. NB: deze thema's zijn niet uniek voor Hoorn, maar spelen in meer of mindere mate in de Nederlandse cultuursector in de breedte.

Huisvesting

Meerdere culturele instellingen worstelen met hun huisvesting. Dit kan variëren van verouderde of niet duurzame gebouwen tot ongunstige of verouderde huurcontracten. Het aanpakken van deze huisvestingsuitdagingen is van groot belang voor het duurzaam voortbestaan en de groei van de culturele sector.

Bedrijfsvoering & Financiering

Een aanzienlijk aantal culturele organisaties ervaart financiële tekorten, onder andere door de forse inflatie en hoge huur- en energieprijzen. Dergelijke lastenstijging zijn voor culturele organisaties niet gemakkelijk op te vangen in de exploitatie, zonder dat het ten koste gaat van de omvang van het aanbod of het bereik daarvan. Zonder interventies vormt dit een bedreiging voor de culturele infrastructuur van Hoorn. De uitdaging ligt in het vinden van een (realistische) balans tussen eigen inkomsten en subsidies.

Personeel & Organisatie

Sommige organisaties zijn in belangrijke mate afhankelijk van vrijwilligers, maar de vrijwilligerspoule veroudert. Het behouden van betrokkenheid en het aantrekken van nieuwe vrijwilligers is essentieel voor de continuïteit van hun activiteiten. Maar, het begeleiden van al die vrijwilligers vraagt vaak professionele inzet.

Publieksbereik

Het bereiken van nieuwe doelgroepen, zoals jongeren en kwetsbare groepen, is een uitdaging voor veel culturele instellingen. Het ontwikkelen van programma's en activiteiten die aantrekkelijk en toegankelijk zijn voor deze doelgroepen is van cruciaal belang voor het vergroten van de inclusiviteit en impact van de culturele sector.

Samenwerking

Er valt (vooral inhoudelijk) winst te behalen wat betreft de samenwerking en synergie tussen culturele organisaties. Dit zou bijvoorbeeld kunnen leiden tot het efficiënter besteden van middelen of het versterken van het culturele aanbod. Deze kansen worden momenteel nog niet optimaal benut.

4. Sterkte-zwakte analyse

Hieronder een (ambtelijk opgestelde) sterkte-zwakte analyse van de culturele sector in Hoorn als geheel.

Wat is sterk? <ul style="list-style-type: none">• Historisch karakter van de stad• Twee dorpen met sterke eigen identiteit• Rijke culturele infrastructuur• Veel en actieve vrijwilligers• Platform Cultuur Hoorn• Centrumfunctie in regio West-Friesland• Driehoek: binnenstad, Poort van Hoorn, stadsstrand	Wat is zwak? <ul style="list-style-type: none">• Veel kwetsbare instellingen• Te weinig aanbod in de avonduren• Versnipperd aanbod cultuureducatie• Te weinig diversiteit (ook in besturen)• Aanbodgerichte sector, vaste doelgroepen• Integrale samenwerking binnen gemeente• Beperkte ambtelijke capaciteit• Groot deel van het budget ligt vast, waardoor weinig ruimte voor vernieuwing
Wat zijn kansen? <ul style="list-style-type: none">• Poort van Hoorn en stadsstrand• Onderzoek naar volwaardig poppodium• Versterken gemeentelijke regierol• Versterken promotie culturele activiteiten• Meer wijkgerichte aanpak van cultuur• Subsidieproces versterken• Meer intensieve samenwerking tussen culturele partners	Wat zijn bedreigingen? <ul style="list-style-type: none">• Nasleep van de coronacrisis• Hoge huur- en energieprijzen• Inflatie• Onzekerheden door mondiale ontwikkelingen• Vergrijzing van de vrijwilligersspoule